

prima instanță: (Judecătoria Botanica) S. Gîrbu

instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) N. Tarciuc, I. Cotruță, Ș.Niță

Î N C H E I E R E

28 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului,
judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de avocatul Viorel Malanciuc în interesele lui Onufriev Alexandr,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Onufriev Alexandr împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului moral, cauzat prin deținerea în condiții inumane și degradante,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016, prin care apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova au fost respinse, iar apelul declarat de Onufriev Alexandr a fost admis și modificată hotărârea judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 29 mai 2015,

c o n s t a t ă :

La 10 septembrie 2014, Onufriev Alexandr s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului moral, cauzat prin deținerea în condiții inumane și degradante.

În motivarea pretențiilor a reiterat că la 09 iunie 2013, în privința sa de către SUP a IP Rîșcani, mun. Chișinău a fost intentată cauza penală nr.2013021340 conform semnelor constitutive ale componenței de infracțiune prevăzute de art.151 alin. (1) Codul penal. Ulterior prin încheierea judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 11 iunie 2013 a fost admis demersul procurorului, în privința sa fiind eliberat mandat de arest pe un termen de 30 zile, cu calcularea termenului din momentul reținerii.

Menționează reclamantul că la 03 iulie 2013, procurorul a solicitat prelungirea măsurii preventive pentru o perioadă de 30 zile, demersul fiind admis.

La 05 august 2013, organul de urmărire penală a înaintat un nou demers de prelungire a arestului, însă instanța a concluzionat că demersul înaintat nu este pasibil de a fi admis, fiind dispusă schimbarea măsurii preventive din arest preventiv cu liberarea provizorie sub control judiciar cu eliberarea imediată în sala de judecată.

Susține reclamantul că din 11 iunie 2013 pînă la 07 august 2013, a fost deținut în Penitenciarul nr.13 din Chișinău.

Potrivit rapoartelor de vizită preventive efectuate la Penitenciarul nr. 13, mun. Chișinău a Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova, membrii grupului de lucru și-au exprimat îngrijorarea referitor la mai multe încălcări ale condițiilor de detenție și anume „...imposibilitatea și neasigurarea deținuților de a-și satisface necesitățile fiziologice în condiții decente și curate; ... deținuților le sunt date saltele cu un grad avansat de uzură, rupte și murdare; ... este instituit un grafic de aprovizionare cu energie electrică, în timpul zilei și nopții energia fiind sistată;... încălcările atestate în ceea ce privește respectarea art.24 din Constituția Republicii Moldova (dreptul la integritate fizică și psihică)...”. Cu un an mai devreme funcționarii Centrului pentru Drepturile Omului au atenționat asupra următoarelor constatări „...marea majoritate a celulelor... nu corespund standardelor naționale și internaționale privind condițiile de cazare; ... s-a constatat faptul supraaglomerării; ...condițiile sanitar-igienice nu corespund prevederilor art. 225 Codul de executare..., astfel pereții sunt insalubri, podelele fiind reci, de beton, simțindu-se umiditate sporită, ... condițiile în veceu sunt salubre, fiind vizibilă igrasia, ... de asemenea deținuții nu sunt asigurați cu apă potabilă curată și permanentă și nu au posibilitatea de a-și menține igiena zilnică, ...deținuții fiind nevoiți să-și spele și să usuce hainele în celulă, pe funii agățate haotic ceea ce ridică nivelul umidității și mirosul insuportabil în celulă, ... deținuții nu au posibilitatea de a se spăla decît odată pe săptămână,... mulți deținuți au înaintat acuze referitor la faptul că sunt mușcați de insecte-paraziți..., urme de mușcături fiind vizibile;... lipsa unei iluminări suficiente”.

În rapoartele Comitetului European de Prevenirea Torturii, bazate pe vizitele repetate efectuate în instituția penitenciară respectivă, precum și în avizele avocatului parlamentar menite de a ameliora condițiile de detenție în acest penitenciar s-a atras atenție că condițiile de detenție pot fi atribuite celor degradante și inumane. Consideră reclamantul că afectul cumulativ al condițiilor de detenție (supraaglomerarea severă, cu puțin acces la lumina zilei, cu acces limitat la apa de la robinet, în special pe parcursul nopții și în prezența unor mirosuri urâte de la veceu, în 3 timp ce nu era asigurat cu hrană de cantitate și calitate suficientă sau lenjerie de pat ect.) constituie tratament inuman și degradant, iar art. 3 din Convenție prevede că nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

Solicită Onufriev Alexandr încasarea din bugetul de stat prejudiciul moral în mărime de 4000 euro în lei moldovenești la cursul oficial din ziua executării hotărîrii.

Prin hotărârea judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 29 mai 2015, cererea de chemare în judecată înaintată de Onufriev Alexandr împotriva Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului moral, cauzat prin deținerea în condiții inumane și degradante a fost admisă parțial.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, în beneficiul lui Onufriev Alexandr suma de 1000 lei – cu titlul de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea judecătoreiei Buiucani, mun. Chișinău din 29 mai 2015, Onufriev Alexandr a depus apel la 29 mai 2015, solicitând admiterea apelului și casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea reclamantului să fie admisă integral.

La fel, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Republicii Moldova nefiind de acord cu hotărârea judecătoreiei Buiucani mun. Chișinău din 29 mai 2015, au depus apel, la 08 iunie 2015 și respectiv la 09 iunie 2015 solicitând admiterea apelurilor și casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea reclamantului să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016, apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova au fost respinse, iar apelul declarat de Onufriev Alexandr a fost admis, fiind modificată hotărârea judecătoreiei Buiucani, mun. Chișinău din 29 mai 2015, în partea aditerii acțiunii, majorând cuantumul prejudiciului moral încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, în beneficiul lui Onufriev Alexandr, de la suma de 1000 lei, pînă la suma de 5000 lei.

La 02 iunie 2016, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 27 iulie 2016 recursul declarat de Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, s-a declarat inadmisibil.

La 08 august 2016, avocatul Viorel Malanciuc în interesele lui Onufriev Alexandr a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată

În motivarea recursului a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pe care le consideră ilegale și emise în rezultatul încălcării normelor de drept material.

Menționează că, în perioada aflării în Penitenciarul nr.13 a fost nevoit să stea în condiții inumane, precum supraaglomerarea celulei, luminozitatea slabă, acces limitat la apă aît pe parcursul nopții cît și pe parcursul zilei, neasigurarea cu hrană și lenjerie de pat. Toate aceste condiții degradate și inumane și contravin art.3 din Convenție și urmează a fi compensate cu acordarea unui prejudiciu moral.

Mărimea prejudiciului trebuie să corespundă și să fie proporțională sumelor acordate de către CtEDO.

Consideră recurentul că, instanțele investite cu judecarea fondului la examinarea pricinii au apreciat arbitrar probele, nu a ținut cont de jurisprudența CtEDO, iar soluția emisă contravine practicii stabilită de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Recurentul și-a întemeiat pretențiile invocate în recurs prin prisma prevederilor art. 432, alin. (2), lit. a) și b) Codul de procedură civilă, care statuează expres că se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a adoptat decizia la 17 martie 2016.

Prin scrisoarea din 19 aprilie 2016 a expediat copia deciziei părților din proces.

La materialele cauzei lipsește dovada recepționării copiei deciziei motivate de către recurent.

Recurentul susține, că cu decizia motivată a instanței de apel a făcut cunoștință la 26 iulie 2016.

Recursul a fost depus la 04 august 2016, respectiv a fost depus în termenul de declarare a recursului prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Analizând modul în care recurentul și-a exercitat dreptul la recurs, fără a se expune cu referire la legalitatea deciziei instanței de apel atacate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele motive.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, analizând argumentele recursului prin prisma existenței temeiurilor de declarare a recursului, Colegiul constată că acestea nu se încadrează în limitele stabilite de norma precitată, instanțele de judecată aplicând corect normele de drept material și de drept procedural.

Subsecvent, în conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației, în viziunea recurentului, fără a indica un temei prevăzut de art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, sunt inadmisibile din considerentele că nu se încadrează în prevederile art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și nu constituie temei de casare a deciziei, deoarece recursul exercitat are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și jurisprudența CEDO, conform căreia recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de

lucruri, însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanțele ierarhic inferioare de judecată s-au pronunțat în modul corespunzător.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cu referire la argumentul recurentului privind aplicarea eronată de către instanțele judecătorești inferioare a normelor de drept material, colegiul menționează că în cererea de recurs nu se indică prin ce s-a manifestat aplicarea eronată a normelor de drept material și din care circumstanțe aceasta rezultă. Colegiul reține că aceste argumentul al recurentului poartă un caracter declarativ, nefiind posibilă determinarea aspectului de legalitate al deciziei instanței de apel ce urmează a fi supus controlului judiciar.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către Viorel Malanciuc în interesele lui Onufriev Alexandr nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către avocatul Viorel Malanciuc în interesele lui Onufriev Alexandr se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Svetlana Filincova

judecători

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

